ROK MALÉHO ADEPTA MYSLIVOSTI

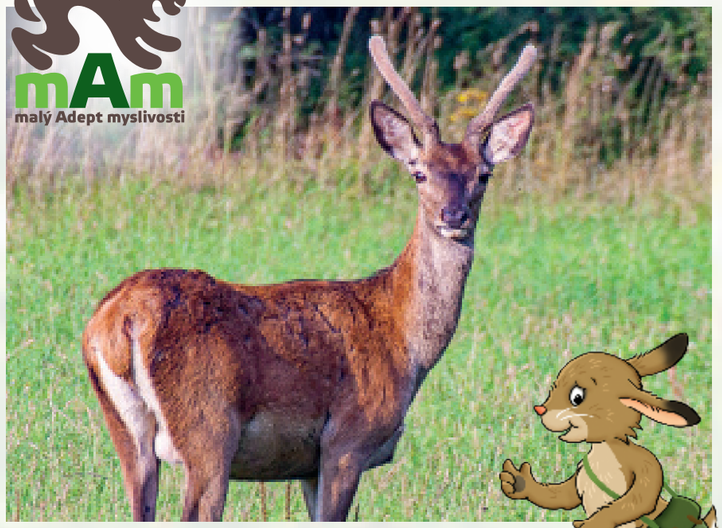

srpen

Typickým znakem letních měsíců je sklizeň úrody obilí a není tedy divu, že se právě tato činnost stala motivací i pro slovanské pojmenování osmého měsíce.

Srpen získal svůj název podle srpu, který je původním nástrojem Slovanů, používaným k sečení obilí. Jedná se o „srpný měsíc", tedy měsíc žní.

Latinské označení Augustus bylo tomuto měsíci dáno na počest císaře Octaviana Augusta. Císařský titul Augustus v latině znamená „vznešený, posvátný". Toto označení nahradilo dřívější název Sextilis, „šestý měsíc" (podle starého kalendáře, který začínal březnem).

počet dnů: 31

průměrná teplota: +17,9 °C

průměrný úhrn srážek: 78 mm

SRPNOVÉ PRANOSTIKY

- **Srpnové slunce je již k zimě zahleděno.**
- **Srpnové velké rosy oznamují pěkné časy.**
- **Polétí na srpnovém větru přiletí.**
- **Tři hlavní srpnové starosti – žně, orba a otavy.**
- **Je-li první týden srpna horko, bude v zimě mnoho sněhu.**
- **Když v srpnu mnoho hřímá, přijde dlouhá sněžná zima.**

CO DĚLAJÍ MYSLIVCI

Jedno tradované myslivecké úsloví říká: „Poslední klas z pole patří do zásypu." I dnešní myslivec by se tímto moudrem měl řídit. V srpnu na polích vrcholí sklizeň úrody. Většina obilovin je posečena a my bychom si měli uvědomit, že se zvěří, ze dne na den, výrazným způsobem změnilo její životní prostředí.

Nejhorší jsou pak nedozírná strniště po obrovských lánech obilí. Ta se při srpnových vysokých teplotách svým charakterem příliš neliší od biotopu vyprahlé pouště. Nabídka zelené potravy je zde téměř nulová, krytové podmínky takřka žádné a stejně tak schází jakékoliv vodní zdroje. Pro drobnou polní zvěř nastalo nejkritičtější období v roce, vyvolávající silný stres a strádání.

Je tedy na nás, na myslivcích, abychom bez prodlení tyto nevlídné podmínky zvěři co možná nejvíc zmírnili.

Po krajích polí je vhodné začít pravidelně rozvážet krmnou řepu i s chrástem, případně jablka či jiná vhodná dužnatá krmiva s vysokým obsahem vody. Vodu musíme doplňovat také v napajedlech a napáječkách.

Po skončení žní je rovněž ideální čas pro zakládání bažantích zásypů plevami a k vytvoření dostatečných zásob kvalitního jadrného krmiva.

CO SE DĚJE V PŘÍRODĚ

V přírodě stále vládne léto, ale pozornému adeptovi jistě neuniknou srpnové změny klimatu. Den se zkracuje, jsou o poznání chladnější rána a ke konci měsíce můžeme pozorovat, jak začíná „foukat ze strnišť". Děti mají druhou polovinu prázdnin a na procházkách do přírody si mohou užívat sběru zralých lesních plodů.

Některé druhy tažných ptáků se již začínají shlukovat v početná hejna a pomalu se chystají k přeletu do svých zimovišť. Přetahující hejna špačků anebo holubů hřivnáčů tu s námi ještě chvíli zůstanou. Na rozdíl od nich jsou však ptačí druhy, které už během srpna skutečně odlétají. Mezi prvními se z naší krajiny vytrácejí rorýsové, ale i kukačky, jiřičky, vlhy, ťuhýci, dudci a také čápi bílí.

Louky pod silou slunečního svitu postupně odkvétají a sesychají. Jen pár bylin spolu s červenofialovými květy bodláčí teď svým květenstvím dozdobují okraje žloutnoucích polí a luk. U vody je tomu ale jinak. V rybnících, tůňkách a v jejích blízkosti můžeme v srpnu najít mnoho druhů vodních rostlin, které právě nyní kvetou: leknín bílý, stulík žlutý, plavín štítnatý, voďanka žabí, rdesno obojživelné, řezan pilolistý anebo třeba kotvice plovoucí.

Živo je také ve světě hmyzu. V tomto období nemůžeme přeslechnout koncert cvrkajících hmyzích hudebníků, tedy kobylek, cvrčků a sarančat. Zatímco kobylky a cvrčci vyluzují zvuky třením předními křídly o sebe navzájem, sarančata tvoří muziku třením nohou o křídla. Takto na své nástroje hrají takřka vždy jen samečci, kteří tak chtějí zaujmout a přivábit samičku a naopak odradit své případné soky.

Čas sklizně uzrálého obilí nabízí možnosti k pozorování křečka polního. Ten již nyní zahajuje intenzivní přípravy k přezimování a ve svém podzemním úkrytu si hromadí nezbytné zásoby potravy. Křečci totiž během zimy nespí nepřetržitě, ale pravidelně se probouzejí, aby se nasytili. Je až neuvěřitelné, že jeden křeček za zimu spotřebuje až 4 kg zásob, a přesto do jara ztratí třetinu své hmotnosti.

bez černý

saranče čárkovaná

holub hřivnáč

křeček polní

v srpnu kvetoucí leknín bílý

daněk v srpnu vytlouká paroží

dudek chocholatý

SRPNOVÁ POZOROVÁNÍ

Srpnové odlety:
- jiřička obecná
- rorýs obecný
- ťuhýk obecný
- kukačka obecná
- čáp bílý
- vlha pestrá
- dudek chocholatý

Luční muzikanti:
- kobylka zelená
- kobylka hnědá
- saranče čárkovaná
- saranče vrzavá
- marše obecná
- cvrček polní
- cvrček domácí

Květy vodních rostlin:
- leknín bílý
- stulík žlutý
- plavín štítnatý
- voďanka žabí
- rdesno obojživelné
- řezan pilolistý
- kotvice plovoucí

NA NÁVŠTĚVĚ

čáp ztratil čepičku...

Čáp je považován za ptáka, který nosí štěstí. Je spjatý s životem, symbolizuje jaro, přináší blahobyt a ochranu. To ale zdaleka není vše. Zajímavý je již samotný český název „čáp“, který je mezi slovanskými jazyky poněkud ojedinělý. Jeho původ se obvykle dává do souvislosti se slovem capat, tedy „neohrabaně chodit“, nebo čapat „chytat“.

Čáp bílý je jedním z největších u nás žijících ptáků. Délka čapího těla dosahuje přibližně 1 m, hmotnost 3 až 4,5 kg a rozpětí křídel může mít až 220 cm, přičemž samec je o něco větší než samice.

Čápi patří k tradičním symbolům ptačího migrování. Ze svých zimovišť v subsaharské Africe a jižní Asii se k nám ti nejrychlejší jedinci vracejí již koncem března nebo začátkem dubna.

Na podzimní odlet se potom čápi ve větších hejnech, čítajících i několik tisíc ptáků, vydávají koncem srpna. Během tahu jsou schopni cestovní rychlostí 30 až 60 km/h urazit denně až 300 km. Při cestě „tam a zpět“ tito zdatní letci překonají více než 20 000 km, což dělá z čápa bílého náš nejdále táhnoucí ptačí druh.

U nás se čáp proslavil také lidovou pověrou o tom, že nosí děti. Přemýšleli jste někdy nad vznikem této čapí pověry? Ta sahá až do dávných předkřesťanských časů, kdy byl čáp považován za posla bohyně Holdy, na jejíž pokyn lovil novorozence z jezera a přinášel je rodičům. Podle germánské mytologie totiž duše nenarozených plavaly ve vodě, v pramenu života, a protože se čápi zdržují v okolí vody a často v ní loví, dá se původ tohoto spojení snadno představit.

S čápem se ale pojí i další hezké tradice. Svým příletem ohlašoval konec zimy, nástup jara. Pokud čáp proletí nad domem, ve kterém leží šestinedělka, do roka lze očekávat dalšího potomka. Když dívka uvidí prvního čápa v letu, téhož roku se provdá. Domy, na nichž hnízdí čápi, jsou prý chráněny před požárem a také před úderem blesku.

TIPY na AKTIVITY

Letní osvěžení z lesa

Během léta nám les při našich procházkách nabízí své chutné plody. Kdo by neznal svěží chuť lesních malin, borůvek, ostružin, brusinek anebo jahod. Lesní ovoce je nejen chutným zpestřením výletu do přírody, ale je i plné vitaminů a minerálů, a je tedy prospěšné našemu zdraví. Letní úrodu lze zavařovat, mrazit, péct a vařit s ní, ale úplně nejlepší a nejzdravější je konzumovat lesní ovoce čerstvé. Takže když ovoce nesníme hned v lese, můžeme si malými plody úplně jednoduše dozdobit letní dezerty, palačinky, zmrzlinové poháry anebo si z nich udělat smoothie. Děti mohou pomoci se sběrem, ale také z nich samy mohou připravit výborné letní osvěžení.

Nanuky s příchutí lesa

Ingredience:
- 150 ml bílého jogurtu
- 50 ml vody
- 50 g borůvek
- 50 g jahod
- 50 g malin
- 1 lžíce medu
- formičky na domácí nanuky

Postup:

Dobře očištěné lesné ovoce smíchejte v míse s jogurtem a lžící medu. Připravenou směs vlijte do formiček na nanuky a nechte dobře zamrznout.

Nanuky s příchutí lesa podáváme vždy, když máme chuť na zdravé a osvěžující mlsání.

Lesní limonáda

Ingredience:
- 1 litr vody
- 2 lžíce malin
- 2 lžíce borůvek
- 2 lžíce brusinek, lesních jahod
- 1 lžíce medu nebo třtinového cukru
- šťáva z půlky citronu

Postup:

Umyté ovoce vložíme do džbánu a přidáme k němu lžíci medu nebo třtinového cukru a vše spolu promícháme. Tuto směs pak necháme chvíli stát v chladu. Zatím si vymačkáme šťávu z půlky citronu, kterou následně nalijeme k oslazenému ovoci. Nakonec džbán doplníme vodou, vše promícháme a necháme v lednici dobře vychladit.

ÚKOLY a ZÁBAVA

Lesní dobroty

V letním lese nám celá řada rostlin nabízí chutné a někdy i velmi zdravé plody. Poznáš některé z nich? Přiřaď názvy k obrázkům.

1 – jahodník obecný, 2 – dřín obecný, 3 – třešeň ptačí, 4 – líska obecná, 5 – ostružiník maliník, 6 – brusnice brusinka, 7 – brusnice borůvka, 8 – ostružiník

Řešení: A7, B8, C6, D1, E5, F2, G3, H4

Luční muzikanti

V srpnu nemůžeme přeslechnout luční koncert cvrkajících hudebníků, kteří si notují ve dne i v noci. Poznáš naše běžné druhy?

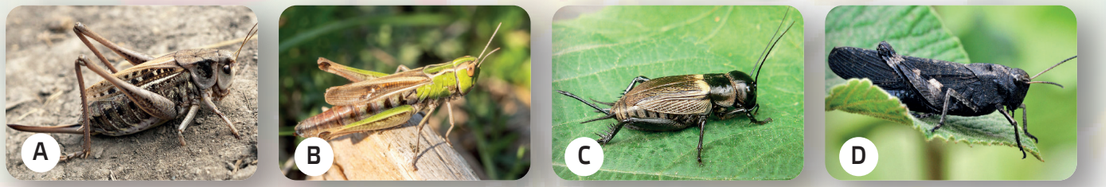

1 – cvrček polní, 2 – kobylka zelená, 3 – kobylka hnědá, 4 – saranče vrzavá, 5 – saranče čárkovaná

Řešení: A3, B5, C1, D4, E2

VÝZNAMNÉ DNY

6. 8. Světový den boje za zákaz jaderných zbraní
8. 8. Mezinárodní den koček
9. 8. Mezinárodní den domorodců
12. 8. Mezinárodní den mládeže
26. 8. Mezinárodní den psů
29. 8. Evropská noc pro netopýry

Tyto pracovní listy a další materiály k projektu mAm můžete najít, stáhnout a vytisknout na internetových stránkách časopisu Myslivost

www.myslivost.cz/mam